

TARTALOM. Belföld. Előléptetések; primási adományzás; és halálozás. — Hazai képek (Szellemi életünk jelenben). — Miskolcz. — Kecskemét. — Ór. Nyilatkozás a „Kelet népe közt egy ember“ iránt — A magyar orvosok és természetvizsgálók második nagygyűlése ügyében. — Budapesti naglónak. — Természettudományi társulat gyűlés határnapja. — Szerdahelyi jutalomjátéka. — Külföld. Nagybritánia: O'Connell beszéde. — Kretai kormány nyilatkozása Europa kormányhoz. Egyveleg.

Belföld.

Ó cs. s ap. kir. Felsője Hadáry Antal m. kir. udv. cancellariai fogalmazót egész évpénzzeli nyugalmaztatása alkalmával egyszersmind „király udv. tanácsos czimmel;“ — Takács Sándor Győr megyei fősz.-bíró a dunántuli ker. számfeletti fizetéses ülnökévé; — Frank Józsefet, a pesti helybeli katonaság főker. orvosát (Stabsarzt), magyarországi igazgató táborig. főker. orvossá, melly hivatalal „cs. kir. tanácsos“ czim van összekötve, méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Főméltóságú Kopácsy József herceg-primás báró Szőrényi megszökadása következtében a verebély-szengyörgyi egyháznemesi székekhez tartozó sunyoghatári egy egész telket Motesiczky Pál cs. kir. kamarásnak adományozá; hova ez e napokban be is vezettetik.

Mihálk Vincze a bácsi kamarai urodalmakban plavnai erdszisztizt jul. 7kén meghalálozott.

Hazai képek. (Szellemi életünk jelenben). Van a magyar szellemiség ténen egy látvány, fontos ünnepi érdekű zajlongó, mellyet a jelen év hozott magával; virágzásig érlelt gyümölcsöt a jövőndő titkos kebele rejti. Birunk egy erőt, önállót, hatalmast, melly nemzeti életünk kerekét évek óta hajtja vegyes szerencsével ugyan, országos figyelmet vivott ki még is, mert legtöbbször azt hitték, hogy csak így s nem másképp közelíthető a cél, melly egy későn ébredt nemzetet a nagy nemzetek közelébe segítheti. A képletek, mellyek ezen önálló erőből fejlődnek, nagyok ugyan s feltűnők, de nagyok a kopárok is hova az egyes erő képessége még nem hathata s az ott rideg állással tenyésző ingoványok magára emelkedve szétterült galjakkal a nemzet önkint fakadó csemétéire vészes árnyolatot vetnek; de a feltűnők között feltűnő volt az is, hogy az önálló erő az összes polgári állás különítő közfalait képessége szerint nem bontogátá, hanem erősb talpazatra szorítá szétfutóbb fokozatokat vetvén közbe, hogy ember és ember között örökös térbeli jellem uralkodjék, hogy a nagyobbak ne egyenesen, hanem lefelé kelljen tekinteni, ha embertársát látni akarja.

— Ezen önálló, hatalmas erő mellé egy másik fakadt, szinte önálló s hatalmas de egészen ellenkező természetű, melly miután nyomos hatásai ellenszegült különösb viszonyok önkint lesimultak, nagyságában felemelkedett s 1841ik év hajnalán, mint a felháborodott Aetna a magyar láthatár kellőbb felületére tört, hol maig is szent buzgalommal munkás a haza nagy dolgait számlálja elferdült vagy elferdített érdekeit egyengeti; a károsan czatázó nemzeti gögöket alázta; elavult merényeket ujaká, az ujakat nagyokká a nagyokat állandókká az állandókat hazaivá örökíti, a tespedés oltárait szétrombolja; azok helyett a haladását emeli, ékesíti; a mosatlan kezek talpadó terményeit gyomnak tekintí, s mint illyent a haza drága tömjényével nem füstöli körül; mint illyent a hazai virágok közé nem ülteti; a magasra emelkedett ingoványok szétterült galjait nyirbálja, szorgosan nyesegeti, hogy a nemzet fakadó csemétéi a vészes árnyolat alúl felszabadulva, az érlelő nap leható sugáiraiban résztvehessenek; a nemesb erőket egymáshoz közelíti, hogy lássák minél előbb a pontot, mellyre teremték. — Az erő nagy hatása színebe ütődött, azokat zajosb merengésbe hozá megihleté az első nagy erőt is, meg a vis zahatásig, miáltal a kéterő összekocczant, s az összekocczanás egy nagy politikai életet készöl létre hozni és ez a látvány melly a magyar szellemiség ténen olly nagyon szétterült, egyedüli, minden szemek ide függesztvék, feszült kebellet várván, mit szülend e szilárd kocczanat. — Örvendjünk jó magyarok! kedves jelenet ez politikai életünkre; mert ritka erők kocczanának össze, ollyanok, mellyek politikai életünk százados kopárjait örökké viruló sempervivumokkal rendezhetik el: azt kellene, csak tudnók, érvényesen ohajtanunk: hogy e két nagy természeti erő kocczodásasoká igen soká tartson! de félek, nagyon félek, hogy előbb mintsem feszült várakozásunk illő fejleménnyel jutalmaztatnék, a túlnyomó sebességgel kocczanó erők visszarugamlanak, vissza — s talán czéltalanul, mert a természetnek örökös rendje, hogy minden erőbeli fol; am egy bizonyos pontig fokozat szerint emelkedhetik; de túl rajta ugyanazon szellemben nem hághat, hanem ellenkező álladalmába dülemlik: félek lelkes magyarok! hogy e ritka kocczanatban sem teend a hiv természet kivételt: küzdenek a kitűzött pályatérén s talán huzamost, s midőn a magasság végpontját elérik, visszadülemlenek ezek is s halotti csend borítja el a pályatért, hol előbb ezer meg ezer szemek remény

és kétség között merengének. — Voltak már hazánkban több heves kocczanatok, látánk már bő jóslatú erősurlódásokat, feszült kebellet kísérenk a felütött tábor; nemde elenyészének azok? el igen is s mint felzúdult keblünk igazságos követeléseit kielégítheték vala, csend, mély álom uralkodik ott, hol előbb nemzeteket vélénk két erőben csatázni: nem eleven mássai-e ezek a most feitorult zörrenet fejleményének? De félek azért is, hogy ez a jó magyar nemzet, mellynek parányiságom is egy kis polgári láncszeme, az ujdonságon egy kevesé kapkodó; mert szereti, de hamar meg is unja, mert hamar eltelik, s ha eltelt szeret feledni, várjuk a jövőndőtől. Az előtűnemények a kocczanat czéljának igényeit kétes fordulattal jellemzi, mert az ujjon fakadott erő mint tényleges organum, az időserőt mocczanatilag sem háborgatván, a vállalat hosszú sikain önállólal haladott, haladott korszerűleg; a sikon mi jót, és ismeretlen éczszalokat talált, felszedegeté, és képzett tolmácsolattal a talalmányok igényeit kimutatá, és a nemzet birtokába vezeté. Az idősb erők ez nem tetszett, a ténynt bünheszté, ugy mondják azért, hogy az ifjabb erő művei amaz illeték vala: ime a kocczanat oka: jól van ez? — hiszen végtelen romok hevernek még szétterülve a haza elhagyatott síkján, mellyek nagy mestereket kívánnak s ha azok közül néhányat diszljó virulatba alakít össze az egyik, marad még elég hátra, mik az erősb vállára valók csak, s a ténylőnek igaz érdemet adnak. De az értelmi szakadástól védjen bennünket a gondos ég; mert ez a tömült villány, melly a nemzet öt értekeinek organumait ránkásba hozza, vészes képleteket idéz elő, mellyek a távolíthatatlan részek jogos állásait folytonosan nyomják, megvékonyítják, s végre szétszakítják, oda így az anyagi folytonosság, halálos ömlény által záratnak be a nemzet szemei. A történetek évkönyvei siralmas példát adnak erre, legsiralmasabbat a 16dik századból, az értelmi szakadás volt ama nagy átoknak alapoka, de elmúlt hála a gondos égnek! az összefogó értelmiség, a szaporodott erők az elkeseredett nemzetet az életiség ujjajalára emelék, hol több még ugyan a hiány, több a keserű, mint mennyit a kor követelése megbirnanak; de épen általalok nagy erők! várandó a harmat, melly a lekanyult hazai növények bágyjadt tonusát visszaszerzend; csak vigyázzunk, hogy szépen czimzett iparunk recidivát ne szüljön, mert ez idűlt korpangást hoz, melly hamar az élet gyökerébe vág. — Egyesüljünk! az álló kor jelszava ez, s az így összefutott erők tulajdona a haza ingadozó oszlopit olly állásra segítni, hogy a mi parányiságunk is valahára europa láttengelyébe essék.

Pap Ignác.

† Miskolcz, július 27kén. Megyei életünkről ön lapjaiban tett értesítéseim folytában, jelenleg városunkról néhány szót. — Hirlapjaink, egy időtül óta, külön színű és hangú czikkekkal annyira telvék, hogy az olvasó, bár örülve a munkásságra feszített erőknek, a lapok tartalmasságának s haladási időmérőnk ezen emelkedési pontjának, kénytelen a csak magany kis bajokat érdeklőket mellőzve, a belbecsűbbek után nyulni. Jelen soraim napi bajaink közül azokat emelendik ki, mellyek az általok közvetített közjó- vagy roszért közérdekűek, és így egy nagyobb közönség figyelmét is igénylők. A gyakorlati élet mezején minden nagy és üdvös csak egyesek összített erejöknek köszönik létüket; és hol egyesek elágazott erővel külön czélokra törnek: ott az ember természete — az egyesülésre törekedés — tagadtatik meg, a számolásbul a közjó felejtetik ki, s gyakran a nagy czélokra kicsin erők hasztalan pazarlása után a jelenlő jövők veszett el. Illy nézetek és nagy Széchenyink „Egyesüljünk!“ szózata füzé össze egy tized előtt megyénk és városunk polgárait; és midőn később, ugy nevezet „nemzeti casinói egyesületünk“ kebelébül a kaszt szellem forintra forintot gyűjtő és alapszabályaiában szép irányú „polgári egyesületünk“ — különválva — idézé elő: ujjon alakult nemzeti casinónk, hason nézetekből indulva, polgári egyesületünk legközelebb egyesülésre hivta fel. Mielőtt azonban a felszólítás sikeréről szólanék, a két egyesületről egy pár szót. Nemzeti casinónk eddigi életéről sokat szólhatnék, sed de mortuis aut nihil aut bene; most ujjon alakulván, egy új jövőknek, — és ha tisztelt derék elnöke gyözve az előállandó bajokon, buzgóságában nem csügged, ugy biztosan mondhatjuk: egy szép jövőknek is néz elibe. — Polgári egyesületünk alapszabályaiában egy szegény „mestereberek özvegyeit biztosító nyugpénz intézet“ felállítását tűzé ki, és több éven keresztül is eddig még kevés sikerrel; és megengednek a tisztelt tagok, ha állítani bátorodom, hogy egyesülésükkor kitűzött irányukat feledve, vagy nem értve erejüket excentrice

csak, hogy a tisztelt egyesület városunk esinoshítására és sok hasznos intézetek előidézésére oly sokat tehetne, milly keveset tesz. — Azonban legközelebb, egy vasárnapi iskola föllállításán igyekszik, s mint hallom, a helybeli n. e. görög tanító ingyen tanításra ajánlkozó fölszólítása következtében, az alapterv kidolgozására választmány küldetett ki, mellynek sikeréről teendő értesítésünkkel tán többet is szó andunk ez egyesületről, most még haladásának azon részét említvén csak meg, mellynél fogva, a hírlapok mellett a tudománytört és a t. é. évkönyveit hozatja meg, mik minden jelességök mellett is a polgártársaktul, — hogy ne mondjam értetlennek — mint életviszonyainkra nem alkalmazhatók, olvasatlanul elrakatnak, nyerve mégis belőlök egy tanulságot: jövőben oly munkákat is szerezni, mellyek tartalmuknál fogva a kereskedővel és mesteremberrel szorosabban érintkezők, majd a létesítendő vasárnapi iskola szükséges könyvtárának is alkalmas alapját teendik. Bár honunk több városiban létező illy egyesületek, értve hivatásukat, értve a kort és érezve a szükségét: vasárnapi iskolák föllállításán, és a polgárok boldogságával közvetlen viszonyban álló intézetek létrehozásán igyekezzenek! bár most, midőn egy nagy jövő sejtésében az „egyesülés“ hazánk életelvé lett, nem különválva, hanem kart karba fűzve tartanának a nagy célnak — a haladásnak. — Így fájdalommal nézzük Szeged három egyesületét, és fájdalommal közlöm helybeli casinónk a polgári egyesületet egyesülésre fölszólítása eredményét. A tisztelt polgártársak ugyan is, egy két „bölcs és népszerű“ ur mystificatiója folytában, több józan hangok lezugasza mellett, a tiszta szándék megett alacsony czélt rejteni gondolván, vagy, hogy gyanúsítani ne látszassam, a felszólításban (nem tudom miként) kifejtett nagyszerű tárgyat felfogni nem bírva, fillérekedő nézeteknek áldozak fel az ügyet; és arrul kezdének tanácskozni: vajjon, a nem bevételért könyörgő, hanem az egybeolvadásra testvérkezeket nyújtó, casinói tagokat egyenkint fogadják-e be, vagy en corps? Hej uraim! tudok egy mesét, szépet és mulatságost, de nem mondhatom el, mert nevetni itt helyén nincs. — Ha az ismételes vádjait nem félnék, elmondanám, mit a P. Hírlap borsodi levelezője az 57ik számban mondott; mert ime így czáfolja meg a tény az ál b ö l c s e l k e d é s t, így látjuk azon osztályt, melly a kiváltságosak szűkkeltségében keres gátot a haladásra, csigaként hidegen visszavonulva igazolni az állítást, hogy némely társulatok „egyesület“ czíme csak gúny, csak paródia. — Pedig isten segélyével itt lenne a kor, mellyben férfiass eltökéltséggel és az eszmélő ész hatalmával kibontakozunk kárhozatos előítéleteinkből és az ép lélek s tisztult kebel tiszta erejével a közhaza boldogítása nagy munkájában részt venni akarjunk: — Legyen szabad jövőben is a „pure democraticus“ (?) szellemű egyesület lépései felett ellenörködnünk, és ez alkalommal kimutatnunk azon hasznokat, mik az egyesülés által nálunk és hazánk több városiban is létesítendők lehetnének. Miskolcz több honi — de fővárosunkhoz hasonlólag is — sétatérrel nem bír, és annak tulajdonítható tán, hogy helyi hiányában, hol egymással közelebb és fesztelenebbül érintkezhetnénk: ha nem is zárt, de magány körökben mulatunk, és együtt nem surlódhatva ismeretlen és hidegen állunk egymás ellenében. A két casinó egyesített ereje azonban, több év s több ezer ajak kívánatát létesíteni akaró, ha nem is a mult évi Hasznos Mulatságok 45dik számában tervezett helyen és módon, sétatért létesítve, városunk lakosait egymáshoz közelebb vihette volna. — Állandó színészetünk sincs! s mit tehet összetett erő és akarat — példa Győr. — És itt alkalmat veszek színészetünkről néhány szót szólani s főképp azoknak, kiknél az akarat a tehetséggel párosul. Mint említém, nálunk az állandó színészet a jámbor óhajtasok egyike. És nem kétkedem, hogy az is leend, míg el nem ismerjük a nagy igazságot, a nagy érdekeket, a nemzeti színház eszméjéhez kötötteket, míg részvétünk nem nagyobbul, és színházban nem csak időöltést keresők, hanem tanulni is akarók nem megyünk. De legyünk őszinték! Állandó színészetről csak álmodhatni ott, hol annyi az elfoglalt, és hol a művésznak annyi előítélettel kell küzdenie. — Én csak a két casino egyesülésétől várhattam mindent, főképp színészetünkre nézve, melly megyei gyámkodás alatt nem virágozik. Igen, csak az egyesült akaratul vártam, hogy Miskolcznak állandó színésze legyen. Eszméljünk uraim, törekedjünk öngondolkozásra vergődni: — egyesüljünk! és bár mit szóljanak a Pythiák, pártoljunk a színészetet, és ha nem a hozzá forrt nagyszerű eszmékért, legalább önmulatságainkért.

Önök „Akárki“ aláírású levelezője a 56dik számban némelly jellemző ismertetést közöl a helybeli cath. iskolákrul. Fajdalom! igazat mond. Általában iskoláinkban Jósika Nándori malachiasával még mindig fő elv a nevelésben: „a gyermekből vessző képez embert.“ De istenem milly embert! Várhatunk-e embert a szó nemesb értelmében a gyermekből, kinek egy élénk tekintetét, egy ártatlan mosolyát a rettegett professor „flectas vagy decumbas“ parancsa követ? kereshetünk-e majd a férfivá virulandó ifjában önbizodalmat és lelki ruganyosságot, ha naponkint hallja állítani, hogy ő „asinus, luridus és nebulo“ és a száz meg száz czímet, melylyet a professori atyai szeretet és gyengédség feltalált? — Tapasztalásból szölok: legjobb tanítónak tartatik az, ki legkeményebb, kinek mosolyát növendékei egy éven át egyszer sem látták,

ki hideg mint czellája és kihez félelemmel és nem szeretettel közelkedik a gyermek. De tekintsünk az iskola falai közé s kiscsüdjünk egy két tanítási lezékét figyelemmel. A gyermek csak szótagonkint fejébe vert lezékét megtanulja, és azt gépileg a fölibe rendelt tanuló társnak (u. m. Schedatornak) elmondván: ez rajzónnal jegyzi hibáit, és ha társának ellensége sokat jegyezhet, mert a kelepelő gyermeket csak megakasztván, ez a következő szót elfelejti, és a csak szavakat és nem értelmet tanult deakoeska leveretten áll társ ellensége előtt és középre térdel, mert neve után kis n (nihil) vagy m (male) iratott a hatalmas schedator által. Megjelenik a tanító és a következő perczen nyirvessző vagy korbács alatt ordit a gyermek, és ha még egészen meg nem aláztatott s vonakodik tisztelt csókkal illetni a kezét, melly őt lealacsonyítja, a játék ismét kezdődik és ez mind addig, míg úgy mondott: engedelmességre nem szokik. De elég legyen. Lelkem olly jelenetek írásán elborúl, tiszteletreméltó kivételként emlékezve tisztelendő Csüdör helybeli tanító úrtól és a pesti k. szerzet iskoláirul. Az ember élete igen gyakran kicsiniségek által határozatik el Különösen pedig a gyermeki és ifjú kor érdemel figyelmet, mivel itt feszítetnek a titkos rügök, mellyek egész életünkön által tetteink forrásaiként tekinthetők — mond Vajda, és igaza van. Mert nem találkoztunk-e már az életben emberekkel, kiknél vállalkozási szellem, szilárd akarat, önállás és véghezviteli erő hiányzik? és ha lelkökbe egy mély pillanatot vetettünk, nem kell-e önkénytelen felmerülni a gondolatnak, hogy mind ez egy ferde nevelésnek maradványa? — Hisszük-e, hogy a gyermek, ki vessző alatt nőtt fel, kibe meggyőződést és akaratot korbácsal vertünk, szilárd önálló férfivá lehessen? Nem félünk-e, hogy olly sokszor megalázva, végre a nemesb indulat, az önbecsülés ég ki kebelébül? És e rendszer, a vad- multnak ezen vad maradványa még most is él, mert hinni elég rosszak vagyunk, hogy vessző és korbács nélkül nincs üdvösség! Vessző és korbács kereng a szegény gyermek feje fölött, ez függ a templom ajtaján. — Templomba menék, és a szent hely küszöbén, egy béna öreggel találkozom, ki kétágú korbácsát emelve le a templom ajtajáról mérges szemekkel parancsol csendet és imádkozást a két sorban ülő koldusoknak, korbácsát sceptrumként szoritva markába. „Ki kelmed? — kérdém. „A koldusbíró vagyok uram!“ felelé az öreg. Alig tehetém, hogy ne nevessek. „És mit akar e korbácscsal?“ folytatám. „Megfenyíteni azon lármázókat“ mond némi rátartással. Már uraim! hiában korbács nélkül nincs üdvösség! tanító vagy bár koldusbíró legyen is, korbács nélkül nincs tekintély, nincs üdvösség. — Szándékban van a megye kebelében egy jótékony asszonyi egyesületet létesíteni. Mint a kidolgozott és kinyomatott alapterv mutatja, az alap tőke az 5000 forintot meghaladja s létesítése még mindig némi akadályok elhárításától függ. Quousque tandem? Vajha azon széplelkű hölgyek, kik illy szent czélra törekedve, társulatát alakulni kívánnak, a keserv és nyomór könyeit leszárítani mentül előbb igyekezzenek. Vajha már léteznek ez egyesület! — Még a helybeli ló-ösök, az országszerte nyelzők és tettökkel scandalizáló bruderek kihágásaikról, és a dióságri garderobe kiváltság — és előjogokrul kellene szólanom, de ezekről tán máskor.

① Kecskemétről július 20kán. — Első kilépésem az irodalmi mezőn darazsfészket bolygatott fel, — tollharczba kevert, s áltátszhatlan anyagból gyártott N. köpenyem ek köszönhetem: hogy felbőszült s körüllem dongó darazsak, jelesül a herék, testemet kiösmérhetlen hűstömeggé nem csipdezhettek, — s hogy a sikra minden kihívás, minden igaz ok nélkül, kilépe t tollhős, személyemről el nem mondhatja „nosco te mi.“ De bár mikép légyen a dolog, én vissza nem riadok a pályáról, mellyre — mint névtelent — dícsvágy nem léptethetett; sőt mindenkor híven közlendem az eredeti forrásból merített eseményeket, mellyek lelkiösmeretlenek szenyas gunyhóikban gyártatnak, s felfogom nyitni a homályhoz szokott szemeket, mellyek hamisság szötte szönyegen áthatni még felette gyengék. — A világ 55dik számában megjelent kecskemétről közlésem — mint előre gondolhatám — nagy zajt ütött városunkban: — voltak párt lói ép úgy mint roszalói, mikép hallomásból tudom; mert a teremben, hol vitatkozásra méltaták a közlést, nem igen szokom megjelenni. — Repestett lelkem örömeiben azon derék korszellemű férfiak nyilatkozásán, miszerint többet kell vala a napfényre hoznom: — sajnálkoztam ellenben azon emberkéek fölött, kik ma is a lefolyt századok sötétjében szeretnék lebarangolni éltek folyamát, — kik megszokott stýljekben (mikép érdemes uraktól tudom) — leszamarázák, leostobázák, az érdeklött közlés fróját: „Ha okosabbat nem tud írni, czáfolatokat minek ír“ szölt érintettem egyike. — Ugyan úgy e? és miről parancsolná ön hogy írjak, melly inyere lenne? — Helyeselné e ha a historiai jelességű vatterlói ütközet hőseiről emlékezném, kiknek egyike a világ híró Napoleont rókaljukba szalasztá? — Irjak-e életphilosophiát? vagy leírjam Pharaó véstýjósító ökreihez hasonló gulyáinkat; — Hát, egy orrlyukán tüzet lehelő mén telivérűségét, hibátlanságát magasztaljam e? — Talán legtanulmányo abb volna ön számára aesthetical írnom? — De nem, czéltalan munka volna ez is, a midőn a casinonak, hol, ön is részvényes, — könyvtára, — gondolom birni fog olly jeles munkákkal

mellyekből
lek elkövet
tai modorú
alatt esügg
leostobázó u
hogy: „Schl
Most még s
tett közlése
tem feltárva
fent sarlóka
lás követke
az érintette
tatott. — A
só közönség
ket az ügy
suk magát a
melly nyom
t. i. közlése
közli nevé
ur, tán nem
betüm hivat
az mindenn
következtet
jebb a gyill
dog önértel
csak jól me
bébe ne dug
mi nehéz p
vetkezik: „
késem sine
nem keres
minthogy ö
hoz is segé
nél még sz
ható ép tag
építésére k
törvényes
zetes atyák
közelgő va
a k rmány
pedig, ha a
pontból in
állani! — E
sikerülne e
lágý ölebe
száját töm
t len megv
ni ellenem
se? — Az
pedig az-
ellen nem
csak egy
lanságát;
hoc signo
it, — t. i.
önnel —
atyáknak,
nyal ill tn
elkövetett
lelkiatyák
zékenyek
ni még es
nak monda
szédja kö
az, kiszég
fajdalom,
ficálni aka
személyen
lék, emlé
mondja t.
semmi dol
amugy pó
miért nem
személye
mú, kifejl
férfiak is
ketürését
dig vissz
szót eme
lendí azó
is, melly
denki va
a nyomor

mellyekből a tanulni akaró okulhatna. — Hasznosabb dolgot remény-
lek elkövetni — bár árva fejemet nem hagyandja is amolyan pusztai
modorú istendicséretéktől menten — ha a nyilvánosság vérté-
alatt csüggedhetlenül küzdenek. — Önöktől pedig leszamarazó,
leostobázó uraimék ezennel örökre búcsút veszek azon erős hittel,
hogy: „Schlechte Früchte sind es nicht, woran die Wespen nagen. —
Most még szót emelni a Nemzeti Ujság 56 számában fentebb érin-
tett közlésem válaszára. — becsület érzésem parancsolja. — Előt-
tem feltárva a pokolerőmű, tömve mérgezett gyilkokkal, s élesre
fent sarlókkal: hogy felnyitáskor, jól kiszámított szurás és szabdalás
következtében rögtön szörnyet haljak. Felkiáltó és kérdésjelek
az érintettem fegyverek, mellyekkel az egész czáfolat bőven ellát-
tatott. — Az igen bölcs czáfoló ur ezek által elég bölcsen az olvasó
közönségre bizza azon mázsás gondolatjai fölfedezését, mellyek-
et az ügy melletti túlbuzgósága miatt elősorolni képtelen. De lás-
suk magat a zagyvalék modorú irat s az abbani személyeskedés né-
melly nyomosabb helyeit. A czáfolat elején ezeket olvassuk: „Ezalá-
t. i. közlésem alá, — egy N. betűt látok függesztve, mi hih tőleg a
közli nevére, vagy névtelenségére mutat stb. — Ej; ej; édes cz.
ur, tán nem földi lény szól önből, hogy olly pontosan eltalálta N.
betűm hivatását, — száz forintot (ha volna) garasra tennék: hogy
az mindennapi ember ki nem találja, pedig a nyomos fölfedezés, még
következtetést is von a cz. ur személyére, — mikép olvastuk. Le-
jebb a gyilkos és sarló szurás szabdalásai után *L'vonna*-t kiált boldog
önérzetében cz. ur. Ime itt a corpus delicti. Ott biz az uram,
csak jól meg markolja; mert sikamlós, tömve lett dolgokkal; de zse-
bébe ne dugja; mert amugy póriasan mondva onnét kirína, s vaj-
mi nehéz pedig az igazat magfojtani. — A corpus delicti után kö-
vetkezik: „én részemről se orvos, se sebész nem vagyok, boncz
késem sincs.“ Hogy nem orvos, ha nem említi is, elhiszük, különben
nem keresztelné a bonzolás mütételt „portékának;“ egyébiránt,
minthogy ön sebész sem, szolgáltnék én bonczkással, sőt bonzolás-
hoz is segédkezett nyújtának, kimutatandó a legegészségesebb tetem-
nél még számtalan, pusztá szemmel, nem mindenki által könnyen lát-
ható ép tagokat, például, hogy a nemestanács, az érdeklött boltok
építésére kiadott eng delmének, a választott polgárság (bizonyosan
törvényes okoknál fogva) eleitől ellene szegült; — hogy a t. szer-
zetes atyák előrelátólag addig sarkalák a dolog kivihetését, míg a
közelgő városi tisztújítás, ég tudja milly szellemű férfiakat ültetend
a kormányra. stb. De menjünk tovább hol cz. ur így szól: „különben
pedig, ha a közli ur kívánja, egyenetlen elveinek, egy m's szem-
pontból indulva taglalására és megmutatására, kész vagyok sikra
állani!“ És gondolja ön, elszánt bajtársam, hogy ha pegazusomról
sikerülne engemet letaszítani nemtelen fegyverével, főmet a homok
lágy ölében bezúznám? korantsem. — A bukottnak legfeljebb is
száját tömhetné be egy időre homokkal. — Különben pedig kény-
telen megvallom, a kihívást sem értem kellőleg: — sikra akar e lép-
ni ellenem jövőre, — vagy czáfja alsóbb sorai, már sikoni küzdé-
se? — Az elsőre — szamot vetvén lelkemmel — készen vagyok, ha
pedig az-utóbbi érti, ugy mielőtt fegyvert ragadnék — igazság
ellen nemtelen harczt harczt — arczra terült; mert először:
csak egy pontban czáfolhatja a sokszor említett közlés igazta-
lanságát; — másodsor pedig dictato i hangjának igénylését cum
hoc signo akarja kivívni: „annál kevésbé a vallás szolgál-
it,“ — t. i. gunnyal illetni szabad. Helyesen, — itt kezét fogok
önnel — Hőkeblü tisztelője, s ha kell védője vagyok én a lelki
atyáknak, s gonosz jellemű embernek tartom, ki felebarátját gunnyal
ill tni elég vakmerő, de kicsiny lelkű az, ki borzad, bár kiáltal
elkövetett visszaaléseket is felfedezni, melly részben gondolnám, a
lelkiatyáknak sincs szabadalmok, sem tekinteti felsőségek. Annál ér-
zékenyebben veszem tehát, hogy az izzadoást említőleg, sérte-
ni még csak álomban sem akaró, igen természetes kifejezésem gunny-
nak mondatik, miután valóban minden ember önnel, és n m szom-
szédja köntöse alatt kénytelen izzado ni. — Rossz katona pedig
az, kiségy nli egyenruháját. — Hogy p'riasi szenvedélyűek vagyunk,
fájdalom, kiviláglik a czáfoló lelkületéből, melly a lett dolgot mysti-
ficálni akarja a közönség előtt, még pedig — jól megjegyezzük —
személyem le laconyitása nélkül. — Hogy épen személyemről szó-
lék, emlékezni kell cz. ur követésre méltó logicájáról is. — Azt
mondja t. i. czáfja elején: „de ez nem tartozik ide a személyem
semmi dolgom.“ stb. — még is személyemet egész irata folytatában
amugy póriasan ledorongolja, — sőt megis akar zuhanyoztatni. És
miért nem a corpus delictit, hanem annak íróját? hiszem a
személlyel semmi dolga. — Világos ebből, hogy a túlérett fogal-
mú, kifejlődött itél tú, vagy jó érzésű s nem póriasi szenvedélyű
férfiak is, olykor megbotlanak. De hogy a t. olvasó közönség bé-
ketűrését próbára ne tégyem, a t. szerkesztőség szivességével pe-
dig vissza ne éljek, — szabad legyen záradékul csak még egy két
szót emelni Cz. ur azon önhiúságára, miszerint karásem üdvöz-
lend: azon idézett szavakkal a kéregető szerzetes atyát egy okos
is, mellyeket tőlem inkább várhatna, hanem örömet osztandja min-
denki vagyonát felebarátjával. — Igen is, — emberi segély nélkül
a nyomor lesodró örvényétől rettegő felebarátjával: de nem ám, ha

a felebarátjának élélhetésre elegendő forrás nyílik. S gondolja ön?
hogy a közép tán lelkében örvend a baltoknak, hogy a templomok
tövébe tétettek? — s hiszi, hogy mi közép rendűek nem tudjuk, mi-
képen a szerzeteseknek törvényszerűleg, tilos polgári jussal élni,
fekvő funusokat bírni? — Csak mámoros agyú embernek közömbös
e dolog, s olyannak, kivél nem nagy munka elhiteni, hogy az em-
beri nem eldödei legfeljebb is páviánok lehettek. Ad vocem „zuha-
nyoztatás“ pedig kegyes engedelmével oda nyilatkozom, hogy égető
napjainkban, kedves meghűsítés tekintetéből épen nem v nakodnám
azt elfogadni, ha az a hirtre kapott ráczfürdő szomszédságomban vol-
na. Egyébiránt önnel édes felkiáltó és kérdésjel ur, hatásos volna
a zuhanyoztatás; mert epés kifakadásai, mellyek oldalán nagy a-
dagban r ntottak ki, — lemosatást várnak. N—incsnév.

Ér. Nyilatkozás. *) Barátaim és nem barátaim közül sokan azt
gyanítják, hogy a Kelet népe közt egy ember hieroglyphicu-
köntö e tollamból folyt légyem, azon egyszerű okból, mivel Beime-
nyomdaintézetében foglalkozom. Minél fogva bizonyítom és vallom
e következőket: — 1sör Az érintett munkára nem volt egyéb be-
folyásom, mint hogy az első nyomtatott iven a sok vala-t száműz-
tem: 2szor Elolvasván belőle némi dirib darabokat, utilevelet áltam
egypár szembeötli nyelvtani botránynak, egyébiránt pedig azt tartám
felőle: üres hordó üres hang. Épen ezért: — 3szor intettem a szer-
zőt: mutasson legalább nagylelkűséget, és adja egy huszasért re-
mekművét; de rá nem bírhattam, mert alkalmasint nem mondhatja
még: Nem bánom zsebeim telvék. — 4szer Javaslam Be-
mel urral együtt a szerzőnek: tenné ki nevé, mivel nem illik
névtelenség leplébe burkolni; de ő jobbnak tartotta, bogárrá sanzi-
rozni magát. — 5szor Nagyon jól érzem magamat mint ember; nincs
tehát kedvem, bogárrá aljasulni. Végre — 6szor Bajtszerzett ugyan
nekem a bogár; de még sem nevezem meg, mert ugy sem nyomand-
ja reá pecsétét a halhatlanság osztogatója. — Költ Pesten augus-
t. 10kén. Dr. Zima János.

A magyar orvosok, és természet vizsgálók Pes-
ten tartandó 2dik nagygyűlése ügyében. Már ugyan
szerencsénk volt Magyar és Erdélyország orvosait, és természet-
vizsgálóit jövő september 6dik és következő napjain Pesten tartan-
dó nagy gyűlésünkre hírlapilag meghívni s arra kérni, hogy a tisztelt
részt venni kívánó tagot. September 3—4 és 5—kén délelőtti
10 órától 1—ig, délután pedig 3—tól 6—ig az új világtetében lé-
vő Orvosi kar épülete egyik földszíni teremében szükséges beira-
tás és veendő napirend végett magokat előttünk személyesen meg-
alázni sziveskedjenek. — Gondolván mindazáltal, hogy előbbi hir-
detésünket mindenki tisztelt társaink közül nem olvasta, szükséges-
nek tartottuk főnjegyzett határidőnket hírlapjainkba ezennel újra
beiktatni még pedig azon hivatalos kéréssel, hogy a gyűléseken
szólani kívánó mindentag beiratáskor egy különös lapra azt is fel-
jegyezni ne terheltezzék: melly tárgyról s szabad tetszése szerint
minő nyelven kívánend értekezni, hogy e végre a szükséges rende-
lések előre megtétezhessenek, oda terjed még végre hivatalos kérel-
münk, méltóztassanak tisztelt természetvizsgáló és orvostársaink
mennél nagyobb számmal megjelenni s a terjedelmes természettu-
dományok mezőin fáradozatlan munkásság és kísérletek által szer-
zett mennél több gyümöleseit hazánk oltárára betenni; — de ré-
szünkről nem is kételkedünk, hogy haladó nemzetünk tudományos
fiúi minden igyekezetüket arra fordítandják, hogy zsenge csemeténk
erős gyökereket vervén a haza javára állandóan virágozhasson, és
gyümölcsözhesen is! — Mi bennünket illet fő kötelességünknek
tartandjuk, hogy a nagy érdemű megjelenendő orvos — természet
vizsgálói közönségnek mind a tudomány, mind a kényelem és mu-
latság tekintetében erőnköz tehetségünkhöz képest segéd kezeket
nyújtani képesek lehessünk. Pesten augusztus 4kén 1841 Kubinyi
Ágoston alelnök. Flór Ferencz titoknok.

A budapestinaplónak egyszeri mondására is elhiszük, hogy ser-
föző gyomraik a paprikást és borsost megemészteni nemképesek;
mert bizonyosan ugy járnának mint hazánkban Péter remete kereszt-
tes hada a magyar ételtől járt. Szerk.

Tudósítás: Csütörtökön september 2kán délutáni 5 órakor
közgyűlést tartand a Természettudományi társulat (Aldu-
nason, Staffenberger ház, 2dik emelet) mellyre minden ügybarát
ezennel meghívatik. E közgyűlést aug. 24. kisgyűlés előzdi meg,
mellyre a tagok szinte hivatalosak. — Vajda Péter társulatijegyző
Pest. aug. 10 1841.

Jövő Szombaton augusztus 14kén Szerdahelyi József ur
javára bérszűnettel először adatik: „Portici néma“ hősi opera
5 felvonásban. Scribe után fordította Szilágyi Pál. — Muzsikáját
szerző Auber. — Az új disztményeket festette Engert színházi di-
szító. Az előforduló táncokat betanította s rendezi Hasenhuber balet-
mester. Az új öltözetek Podhraczký József ruhatárnok ügyelete alatt
készültek. — Asztalos Károly országos-igazgató választmányi-
titoknok.

*) Megkértem a többi szerkesztő urak is, e nyilatkozást lapjaikba
iktatni.

